

ЗАТВЕРДЖЕНО
Наказ Міністерства освіти і науки,
молоді та спорту України
29 березня 2012 року № 384

Форма № Н - 3.04

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЛЬВІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ імені ІВАНА ФРАНКА

Кафедра етнології

“ЗАТВЕРДЖУЮ”
Декан історичного факультету

_____ проф. Качараба С.П.

“30” ____ серпня ____ 2019 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

_____ **Історико-етнографічне районування України** _____
(шифр і назва навчальної дисципліни)
галузь знань _____ **03 Гуманітарні науки** _____
(шифр і назва напрямку підготовки)
спеціальність _____ **032 Історія та археологія** _____
(шифр і назва спеціальності)
спеціалізація _____ **етнологія** _____
(назва спеціалізації)
освітній ступінь _____ **бакалавр** _____
(назва освітнього ступеня)
факультет _____ **історичний** _____
(назва факультету)

Львів – 2019 рік

Робоча програма нормативної дисципліни “**Історико-етнографічне районування України**” для студентів III курсу (освітній ступінь – бакалавр) з галузі знань 03 Гуманітарні науки, спеціальності 032 Історія та археологія, спеціалізації – етнологія. “27” серпня 2019 року – 18 с.

Розробники: ***Гілевич Ігор Ярославович*** – кандидат історичних наук, асистент кафедри етнології Львівського національного університету імені Івана Франка

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри етнології

Протокол від “30” серпня 2019 року № 1

Завідувач кафедри етнології

_____ (проф. Сілецький Р. Б.)
(підпис)

(прізвище та ініціали)

“30” серпня 2019 року

Схвалено Вченою радою історичного факультету

Протокол від “30” серпня 2019 року № 1

“30” серпня 2019 року Голова _____ (проф. Качараба С.П.)
(підпис)

(прізвище та ініціали)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3	Галузь знань 03 – гуманітарні науки (шифр і назва)	<u>Нормативна</u> (за вибором)	
	Напрямок підготовки (шифр і назва)		
Модулів – 1	Спеціальність (професійне спрямування): 032 Історія та археологія Спеціалізація: етнологія	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 2		3-й	2/3-й
Індивідуальне науково-дослідне завдання _____ (назва)		Семестр	
Загальна кількість годин - 90		VI-й	V/VI-й
		Лекції	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 3 самостійної роботи студента – 2,5	Освітньо-кваліфікаційний рівень: бакалавр	48 год.	26 год.
		Практичні, семінарські	
		–	–
		Лабораторні	
		–	–
		Самостійна робота	
		42 год.	64 год.
Індивідуальні завдання: год.			
Вид контролю:			

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання – 48/42

для заочної форми навчання – 26/64

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Головною метою навчального курсу є ознайомлення студентів з регіональними комплексами традиційної культури та побуту українців. При викладанні предмету студенти дізнаються про історію розробки історико-етнографічного районування України та його проблемні моменти на сучасному етапі. На основі найновіших здобутків української етнологічної науки та суміжних дисциплін в межах навчального курсу розглядається процес формування меж історико-етнографічних районів України, історія їхнього дослідження, загальноукраїнські риси, регіональні особливості та локальна специфіка основних ділянок традиційної культури етнографічних (гуцули, лемки, бойки, поліщуки) та локальних груп (волиняни, подоляни, покутяни, слобожани та ін.) українського народу. Розкриваються природні, політичні й міграційно-демографічні чинники, які зумовили появу і розвиток у різних районах відмінних елементів етнокультури. На фоні цього розмаїття простежуються інваріантні (незмінні) компоненти традиційної культури, тобто спільні для українців на всій їхній етнічній території.

Завдання:

- ⊙ ознайомити студентів із методологічними принципами розробки схеми історико-етнографічного районування України та її проблемними моментами;
- ⊙ розглянути специфіку та стан дослідження різних історико-етнографічних районів;
- ⊙ ознайомити студентів з основними регіональними рисами та локальними особливостями господарських занять, матеріальної, духовної та соціонормативної культури мешканців різних історико-етнографічних районів;

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

знати:

- ⊙ основні поняття та структурні компоненти в системі історико-етнографічного районування України;
- ⊙ основні етапи розробки проблеми історико-етнографічного районування України, внесок провідних українських та іноземних етнологів XIX – початку XXI ст.;

вміти:

- ⊙ самостійно давати комплексну характеристику традиційної культури, ареалу розселення та історії дослідження різних етнографічних та локальних груп українського народу;
- ⊙ проводити комплексні дослідження окремих ділянок традиційної культури українців з метою з'ясування їхньої загальноукраїнських рис, регіональних особливостей та локальної специфіки;

розуміти зміст понять:

- ⊙ етнос, етнографічна група, локальна група, субетнос, історико-етнографічний регіон, етнографічний район, етнічна група, етнічна ідентичність, етнічна ієрархія, національний, національна меншина, ознаки і властивості, свідомість, самосвідомість, самоідентифікація, традиційно-побутова культура.

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Південно-Східний та Північний історико-етнографічні регіони

Тема 1. Історія та основні принципи розробки історико-етнографічного районування України (4 год.)

1. Дослідження етнографічних районів України з кінця XVIII – до середини XX ст.

2. Основні тенденції та наукові результати розробки схеми історико-етнографічного районування України вченими другої половини XX – початку XX ст. Праці Р. Кирчіва, С. Макарчука та М. Глушка.

3. Основні принципи розробки історико-етнографічного районування України.

Тема 2. Середня Наддніпрянина (2 год.)

1. Територіальні межі етнографічного району та чинники, що сприяли формуванню його регіональних рис та локальних особливостей.

2. Наукова спадщина М. Максимовича, М. Грушевського, А. Кримського.

3. Специфіка досліджень етнографічного району в 1950–1980-х роках. Колективна монографія “Київ та Київщина” (1982).

4. Народне будівництво та інші ділянки традиційної культури мешканців Середньої Наддніпрянини в експозиції та фондах музеїв під відкритим небом у Києві та Переяславі.

5. Регіональні та локальні особливості народної культури.

Тема 3. Слобожанщина (4 год.)

1. Історія заселення історико-етнографічного району, формування території, доля Слобожанщини в XX ст.

2. Історія етнографічного дослідження Слобожанщини наприкінці XVIII – на початку XIX ст. Описи Харківської губернії. Праці членів гуртка Харківських романтиків. Традиційна культура Слобожанщини у дослідженнях П. Іванова, В. Іванова та М. Сумцова.

3. Етнографічні дослідження в міжвоєнний період. Діяльність Музею Слобідської України ім. Г. Сковороди та Музею українського мистецтва. Наукові студії Р. Данківської та С. Таранушенка.

4. Особливості дослідження Слобожанщини в 50–80-х рр. XX ст. Монографія Л. Чижикової.

5. Комплексні дослідження окремих ділянок традиційної культури слобожан наприкінці XX – на початку XXI ст.: В. Сушко (поховальна обрядовість), С. Маховської (весільна обрядовість) та С. Швидкого (народна медицина).

6. Регіональні та локальні особливості народної культури слобожан.

Тема 4. Південь України (4 год.)

1. Історія заселення та межі. Етнографічні підрайони (Буджак, Побужжя, Нижня Наддніпрянина, Приазов'я, Таврія)
2. Роль запорозьких козаків в господарському освоєнні краю.
3. Історія етнографічного дослідження Півдня України.
4. Регіональні особливості та локальна специфіка традиційно-побутової культури.

Тема 5. Полісся (6 год.)

1. Проблема історико-етнографічного районування Полісся.
2. Історія етнографічного дослідження.
3. Комплексні постчорнобильські експедиційні дослідження Полісся України від 1993 р. до наших днів: історія, географія, методологія та наукові результати.
4. Регіональні особливості та локальна специфіка традиційно-побутової культури.

Змістовий модуль 2. Південно-Західний історико-етнографічний регіон

Тема 6. Поділля (4 год.)

1. Поділля в системі історико-етнографічного районування України, його межі та підрайони.
2. Історія етнографічного дослідження Поділля. “Поділля: історико-етнографічна монографія” (1994).
3. Регіональні особливості та локальна специфіка традиційно-побутової культури.

Тема 7. Волинь (4 год.)

1. Волинь в системі історико-етнографічного районування України, її межі та підрайони.
2. Історія етнографічного дослідження Волині.
3. Регіональні особливості та локальна специфіка традиційно-побутової культури.

Тема 8. Опілля (2 год.)

1. Наукові дискусії стосовно локалізації та меж Опілля.
2. Стан етнографічного дослідження.
3. Регіональні особливості та локальна специфіка традиційно-побутової культури опол'ян (житлобудівництво, одяг, господарські заняття, ремесла та промисли, сімейна та календарна обрядовість).

Тема 9. Надсяння (2 год.)

1. Локалізація та межі Надсяння.
2. Стан етнографічного дослідження. Монографія М. Глушка та Л. Хомчак “Надсяння: традиційна культура і побут (етнолінгвістичні скарби)” (2017 р.).
3. Специфічні риси традиційно-побутової культури мешканців Надсяння.

Тема 10. Покуття (2 год.)

1. Локалізація та межі Покуття.
2. Вклад О. Кольберга в дослідження традиційної культури краю.
3. Основні етапи, тенденції та наукові результати вивчення етнографічного району з кінця ХІХ – до початку ХХІ ст.
4. Регіональний вимір традиційно-побутової культури покутян.

Тема 11. Бойківщина (4 год.)

1. Межі етнографічного району.
2. Дискусії стосовно походження бойків.
3. Основні етапи етнографічного дослідження з кінця ХVІІІ – до середини ХХ ст. Праці І. Любич-Червінського, І. Вагилевича, Я. Головацького, І. Франка. Діяльність Товариству та Музею “Бойківщина” у міжвоєнний період.
4. Основні тенденції та наукові результати дослідження етнографічного району в радянський період та в роки незалежності України. Колективна монографія 1983 р.
4. Регіональні особливості традиційної культури.

Тема 12. Лемківщина (4 год.)

1. Межі етнографічного району.
2. Доля лемків в середині ХХ – на початку ХХІ ст.
3. Основні етапи етнографічного дослідження краю в ХІХ – на початку ХХ ст. Праці І. Бібрецького, І. Вагилевича, Я. Головацького та польських народознавців. Діяльність Музею “Лемківщина” у Сяноку в міжвоєнний період. Двотомна колективна монографія про Лемківщину.
4. Основні тенденції та наукові результати дослідження етнографічного району від середини ХХ – до початку ХХІ ст. Діяльність музею української культури у Свиднику. Двотомна колективна монографія Лемківщина (1999, 2002 рр.).
5. Регіональні особливості традиційної культури.

Тема 13. Гуцульщина (4 год.)

1. Межі етнографічного району.
2. Історія етнографічного дослідження. Праці І. Вагилевича, Я. Головацького, Р. Кайндля, В. Шухевича, А. Онищука.
3. Основні тенденції та наукові результати дослідження етнографічного району від середини ХХ – до початку ХХІ ст. Колективна монографія “Гуцульщина” (1987).
4. Особливості традиційної культури.

Тема 14. Рівнинне Закарпаття (2 год.)

1. Межі етнографічного району, особливості етнічного складу його населення.

2. Історія етнографічного дослідження. Праці Ф. Потушняка, М. Тиводара, В. Коцана.

3. Особливості традиційної культури долинян.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин												
	денна форма						Заочна форма						
	усього	у тому числі					усього	у тому числі					
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
Модуль 1													
Змістовий модуль 1. Південно-Східний та Північний історико-етнографічні регіони													
Тема 1. Історія та основні принципи розробки історико-етнографічного районування України	8	4				4	8	2					6
Тема 2. Середня Наддніпрянщина	4	2				2	4	2					2
Тема 3. Слобожанщина	7	4				3	7	2					5
Тема 4. Південь України	7	4				3	7	2					5
Тема 5. Полісся	10	6				4	10	2					8
Разом за змістовим модулем 1	36	20				16	36	10					26
Змістовий модуль 2. Південно-Західний історико-етнографічний регіон													
Тема 6. Поділля	7	4				3	7	2					5
Тема 7. Волинь	7	4				3	7	2					5
Тема 8. Опілля	4	2				2	4	1					3
Тема 9. Надсяння	4	2				2	4	1					3
Тема 10. Покуття	4	2				2	4	2					2
Тема 11. Бойківщина	8	4				4	8	2					6
Тема 12. Лемківщина	8	4				4	8	2					6
Тема 13. Гуцульщина	8	4				4	8	2					6
Тема 14. Рівнинне Закарпаття	4	2				2	4	2					2
Разом за змістовим модулем 2	54	28				26	54	16					38

Усього годин	90	48			42	90	26				64
Модуль 2											
ІНДЗ			-	-		-			-	-	-
Усього годин											

5. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1		
2		
...		

6. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1		
2		
...		

7. Теми лабораторних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1		
2		
...		

8. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1. Історія та основні принципи розробки історико-етнографічного районування України	4
2	Тема 2. Середня Наддніпрянщина	2
3	Тема 3. Слобожанщина	3
4	Тема 4. Південь України	3
5	Тема 5. Полісся	4
6	Тема 6. Поділля	3
7	Тема 7. Волинь	3
8	Тема 8. Опілля	2
9	Тема 9. Надсяння	2
10	Тема 10. Покуття	2
11	Тема 11. Бойківщина	4

12	Тема 12. Лемківщина	4
13	Тема 13. Гуцульщина	4
14	Тема 14. Рівнинне Закарпаття	2
	Разом	42

9. Індивідуальні завдання

Перелік статей для рецензування

1. Буйських Ю. Міфологічні уявлення українців Півдня: іноетнічні впливи // Народна творчість та етнографія. – 2013. – № 2. – С. 78–84. (<https://nte.etnolog.org.ua/arkhiv-zhurnalu/2013-rik/2/1117-ukrainskyi-etnos-u-prostori-suchasnoi-mizhkulturnoi-vzaiemodii-transformatsiia-tradytsiinosti-i-etnokulturni-vzaiemovplyvy/1299-mifolohichni-uiavlennia-ukraintsiv-pivdnia-inoetnichni-vplyvy>)

2. Глушко М. С. Традиційне житло запорізьких козаків – давній архаїзм народного будівництва // Матеріали Другої Всеукраїнської наукової конференції “Витоки та становлення козацького руху на етнічних землях України” (до 360-річчя битви під Конотопом). Львів, Руда – 30 червня 2019 року. Львів, 2019. С. 157–160.

3. Кушнір В. Бойки села Маринове: розвиток традиційної культури після переселення // Одеські етнографічні читання. Етнокультура порубіжжя: локально-територіальні особливості / Збірка наукових праць. Одеса: ОНУ імені І. І. Мечникова, 2014. С. 240–245. (<https://drive.google.com/file/d/0ByPJ09c-A6fwU1N1M0daU1ZnaE0/view>).

4. Кушнір В. Українці Нижнього Подунав'я в Румунії: історіографічний аспект // Наукові записки міжнародної асоціації українців. К., 2012. Вип. 1. С. 124–129.

(http://history.org.ua/LiberUA/NaukZapMAU1_2012/NaukZapMAU1_2012.pdf)

5. Кушнір В. Формування регіональних груп українців у Буджаку, Нижньому Подунав'ї і дельті Дунаю // Традиційна культура діаспори. Збірка наукових праць / Матеріали міжнародної наукової конференції «Одеські етнографічні читання». Одеса: КП ОМД, 2012. С. 270–279 (http://archaeology-ethnology.onu.edu.ua/wp-content/uploads/2013/11/Tradytsiina_kultura_diaspory.pdf).

6. Петрова А. Сімейна обрядовість Південно-Західного регіону України в історіографії // Науковий вісник Чернівецького університету: Історія. Політичні науки. Міжнародні відносини. Чернівці, 2014. Вип. 684–685. С. 169–174.

(http://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?C21COM=2&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&IMAGE_FILE_DOWNLOAD=1&Image_file_name=PDF/nvchnuipmv_2014_684-685_34.pdf). (присвячене території сучасної Одеської обл.)

7. Петрова Н. Календарна обрядовість українців Миколаївського р-ну Одеської області середини ХХ ст.: нові польові матеріали // Календарна обрядовість у життєдіяльності етносу: зб. наук. пр. Матеріали міжнародної наукової конференції “Одеська етнографічні читання”. Одеса, 2011. С. 267–278. (http://archaeology-ethnology.onu.edu.ua/wp-content/uploads/2013/11/Kalendarna_obryadovist_u_zhyttyediyalnosti.pdf)

8. Боряк О. Родинна обрядовість поліщуків (За матеріалами експедиційного дослідження) // Народна творчість та етнографія. 2007. № 5. С. 59–64. (<http://dspace.nbuu.gov.ua/handle/123456789/20195>)
9. Гілевич І. Польові дослідження традиційної сімейної обрядовості поліщуків (друга половина ХХ – початок ХХІ ст.) // Наукові зошити історичного факультету Львівського університету: зб. наук. пр. Львів, 2010. Вип. 11. С. 171–187. (<http://publications.lnu.edu.ua/collections/index.php/snote/article/download/861/856>)
10. Глушко М. Хто ж записав “Народній календар у Ровенському повіті Волинської губернії”? // Народознавчі зошити. 2011. № 1. С. 28–42. (http://clio.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2015/01/Глушко_2.pdf)
11. Горленко В. Литвини півночі України – ймовірний уламок нащадків племені літописних сіверян // Пам’ятки України. 2001. № 1–2. С. 85–103. (<http://ethnography.national.org.ua/lib/lytvyny.html>)
12. Кравченко В. З побуту й обрядів північно-західної України // Збірник Волинський науково-дослідний музей. Житомир, 1928. Т. I. С. 67–115.
13. Несен І. Весільний ритуал Середнього Полісся: традиційна структура та реліктові форми (середина ХІХ–ХХ ст.) // Вісник Львівського університету. Серія історична. 2008. Вип. 43. С. 261–319. (<http://publications.lnu.edu.ua/bulletins/index.php/history/article/view/772/787>)
14. Несен І. Поліське бортництво як галузь традиційних чоловічих знань (друга половина ХІХ–ХХІ ст.) // Вісник Львівського університету. Серія історична. 2012. Вип. 47. С. 179–197. (http://irbis-nbuu.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuu/cgiirbis_64.exe?C21COM=2&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&IMAGE_FILE_DOWNLOAD=1&Image_file_name=PDF/Vlnu_ist_2012_47_11.pdf)
15. Несен І. Народний календар поліських пасічників середини ХІХ – ХХ ст. (проблеми реконструкції) // Календарна обрядовість у життєдіяльності етносу: [збірка наукових праць: матеріали міжнародної наукової конференції “Одеські етнографічні читання”]. Одеса, 2011. С. 257–267. (http://archaeology-ethnology.onu.edu.ua/wp-content/uploads/2013/11/Kalendarna_obryadovist_u_zhyttyediyalnosti.pdf)
16. Несен І. Поховальні та поминальні обряди в середовищі “околичної” шляхти північно-східної Житомирщини (кінець ХІХ – ХХ століття) // Вісник Львівського університету. Серія історична. 2009. Вип. 44. С. 241–264. (<http://publications.lnu.edu.ua/bulletins/index.php/history/article/view/754/770>)
17. Сілецький Р. Традиційна будівельна обрядовість на Поліссі: основні результати дослідження // Наукові зошити історичного факультету Львівського університету. Львів, 2014. Вип. 15. С. 141–147. (<http://clio.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2014/12/14.pdf>)
18. Хомчак Л. Надсянсько-західнополіські лексичні паралелі на прикладі родинно-обрядової лексики / Л. Хомчак // Волинь - Житомирщина. - 2008. - № 18. - С. 65-74. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vg_2008_18_7 або pdf.

1. Поняття етнографічна та локальна група.
2. Внесок членів Етнографічної комісії Наукового товариства імені Шевченка в дослідження етнографічних груп українців Карпат.
3. Регіональні особливості традиційної культури українців у працях авторів кінця XVIII – I половини XIX ст.
4. Нарада 1956 року з питань розробки історико-етнографічного районування України.
5. Українські скансени та проблема історико-етнографічного районування України.
6. Історія підготовки етнографічного атласу України.
7. Історія підготовки колективних монографій про історико-етнографічні райони України.
8. Схема етнографічного районування України за схемою професора Романа Кирчіва.
9. Внесок професора Михайла Глушка в розробку історико-етнографічного районування України.
10. Етнографічні групи українського народу.
11. Слобожанщина: історико-етнографічна характеристика.
12. Історія колонізації Слобожанщини.
13. Етнографічне дослідження Слобожанщини в XIX – на початку XXI ст.
14. Середня Наддніпрянщина: історико-етнографічна характеристика.
15. Південь України: історико-етнографічна характеристика.
16. Внесок запорозьких козаків в освоєння Нижнього Подніпров'я.
17. Форми адаптації господарських занять українців до умов Півдня України (кін. XVIII – сер. XX ст.).
18. В'ячеслав Кушнір як дослідник традиційної культури українців Південно-східного Поділля, Побужжя, Буджака та Задунав'я.
19. Полісся України: історико-етнографічна характеристика.
20. Архаїчні елементи календарної обрядовості поліщуків.
21. Регіональні особливості господарських занять поліщуків.
22. Василь Кравченко як дослідник традиційної культури поліщуків та волинян.
23. Місце постчорнобильських експедиційних досліджень у вивченні традиційної культури поліщуків.
24. Волинь: історико-етнографічна характеристика.
25. Регіональні риси матеріальної культури волинян.
26. Історія етнографічного дослідження Волині.
27. Поділля: історико-етнографічна характеристика.
28. Регіональні особливості народного будівництва Поділля.
29. Покуття: історико-етнографічна характеристика.
30. Гуцульщина: історико-етнографічна характеристика.
31. Історія підготовки праці Володимира Шухевича "Гуцульщина".
32. Традиційне полонинське скотарство на Гуцульщині.
33. Регіональні особливості духовної культури гуцулів.
34. Лемківщина: історико-етнографічна характеристика.

35. Бойківщина: історико-етнографічна характеристика.
36. Регіональні особливості хліборобства на Бойківщині.
37. Традиційне будівництво українців Карпат.
38. Надсяння: історико-етнографічна характеристика.
39. Покуття: історико-етнографічна характеристика.
40. Опілля: історико-етнографічна характеристика.
41. Історико-етнографічне районування Галичини.
42. Закарпаття в системі історико-етнографічного районування України.

10. Методи навчання

У процесі вивчення дисципліни “Історія української етнології” використовуються такі методи навчання:

Пояснювально-ілюстративний метод. Студенти здобувають знання, слухаючи розповідь, лекцію, з навчальної або методичної літератури, презентації на проекторі. Сприймаючи й осмислюючи факти, оцінки, висновки, вони залишаються в межах репродуктивного (відтворювального) мислення. Такий метод якнайширше застосовують для передавання значного масиву інформації. Його можна використовувати для викладення й засвоєння історіографічних фактів, підходів, оцінок, висновків.

Репродуктивний метод. Ідеться про застосування вивченого на основі зразка або правила. Діяльність тих, кого навчають, є алгоритмічною, тобто відповідає інструкціям, розпорядженням, правилам – в аналогічних до представленого зразка ситуаціях.

Метод проблемного викладення. Використовуючи будь-які джерела й засоби, педагог, перш ніж викладати матеріал, ставить проблему, формулює пізнавальне завдання, а потім, розкриваючи систему доведень, порівнюючи погляди, різні підходи, показує спосіб розв'язання поставленого завдання. Студенти стають ніби свідками і співучасниками наукового пошуку.

Частково-пошуковий, або евристичний метод. Його суть – в організації активного пошуку розв'язання висунутих педагогом (чи самостійно сформульованих) пізнавальних завдань або під керівництвом педагога, або на основі евристичних програм і вказівок. Процес мислення набуває продуктивного характеру, але його поетапно скеровує й контролює педагог або самі студенти на основі роботи над програмами (зокрема й комп'ютерними) та з навчальними посібниками. Такий метод, один з різновидів якого є евристична бесіда, - перевірений спосіб активізації мислення, спонукання до пізнання.

Дослідницький метод. Після аналізу матеріалу, постановки проблем і завдань та короткого усного або письмового інструктажу ті, кого навчають, самостійно вивчають літературу, джерела, ведуть спостереження й виміри та виконують інші пошукові дії. Ініціатива, самостійність, творчий пошук виявляються в дослідницькій діяльності найповніше. Методи навчальної роботи безпосередньо переходять у методи, які імітують, а іноді й реалізують науковий пошук.

11. Методи контролю

Оцінювання студентів здійснюється на основі модульно-рейтингової системи за шкалою від 0 до 100 балів. Остаточний рейтинг складається з рейтингу роботи студента упродовж семестру:

Лекції: Передбачають систематичний і послідовний виклад навчального матеріалу. Відвідування лекцій для студентів є обов'язковим.

Модульний контроль. Результат роботи студента протягом семестру складається з таких компонентів:

- Опрацювання рекомендованих лектором публікацій/відеоматеріалів за тематикою лекційних занять із подальшим їхнім рецензуванням (до 1-2 стор., здається на відповідному занятті (у випадку відсутності студента на лекції – рецензія здається не пізніше одного тижня після відповідного заняття)) чи обговоренням (чи іншою формою перевірки) на лекції (**максимально 15 балів**);
- Виконання **домашньої творчої роботи** на задану лектором тему (обсяг від 10 сторінок обов'язково зі списком використаної літератури та посторінковими підрядковими покликаннями на джерела та літературу). Це має бути невелике дослідження про регіональні особливості певного елемента тієї ділянки традиційної культури українців (звичаю, атрибута, учасника, форми проведення тощо), над якою студент працює на науковому семінарі (тему узгоджувати з лектором) – здати **до 15 травня** (можливо проведемо публічний захист перед групою);
- **Виготовлення й захист карти** історико-етнографічного районування України слід здійснити **до 15 травня**.
- Проміжне тестування (**максимально 10 балів**), що проводяться за результатами вивчення змістовних модульних частин навчального курсу.

12. Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне тестування та самостійна робота									Підсумковий екзамен	Сума
Змістовий модуль 1									50	100
T1	T2	T3	T4	T5						
5	3	4	4	5						
Змістовий модуль 2										
T6	T7	T8	T9	T10	T11	T12	T13	T14		
3	3	3	3	3	4	3	4	3		

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Оцінка в балах	Оцінка ECTS	Визначення	За національною шкалою	
			Екзаменаційна оцінка, оцінка з диференційованого заліку	Залік
90 – 100	A	<i>Відмінно</i>	<i>Відмінно</i>	<i>Зараховано</i>
81-89	B	<i>Дуже добре</i>	<i>Добре</i>	
71-80	C	<i>Добре</i>		
61-70	D	<i>Задовільно</i>	<i>Задовільно</i>	
51-60	E	<i>Достатньо</i>		

13. Методичне забезпечення

1. Кирчів Р. Етнографічне районування України. *Етнографія України*: навч. посібник / [за ред. С. А. Макарчука]. Вид. 2-ге, перероб. і доп. Львів, 2004. С. 123–148.

2. Кирчів Р.Ф. Етнографічне районування України // *Українське народознавство*: навч. посібник / [за заг. ред. С. П. Павлюка]. 2-ге вид., перероб. і доп. Київ, 2004. С. 56–70.

3. Макарчук С. Історико-етнографічні райони України: навч. посіб. Львів: ЛНУ ім. І. Франка, 2012. 351 с., 53 іл.

14. Рекомендована література

Базова

1. Глушко М. Етнографічне районування України: стан, проблеми, завдання (за матеріалами наукових досліджень другої половини ХХ – початку ХХІ століть) // *Вісник Львівського університету. Серія історична*. 2009. Вип. 44. С. 179–214. (http://chtyvo.org.ua/authors/Hlushko_Mykhailo/Etnohrafichne_raionuvannia_Ukrainy_stan_problemy_zavdannia_za_materialamy_naukovykh_doslidzhen_druho.pdf)

2. Глушко М. Етнографічне районування української Галичини (за матеріалами наукових досліджень ХІХ – початку ХХ ст.) // *Галичина: Етнічна історія: тематичний збірник статей*. Львів, 2008. С. 46–80. (http://shron1.chtyvo.org.ua/Makarchuk_Stepan/Halychyna_Etnichna_istoriia_Tematychnyi_zbirnyk_statei.pdf)

3. Глушко М. Середнє Полісся у системі етнографічного районування України: локалізація, межі (За матеріалами наукових досліджень другої половини ХХ – початку ХХІ ст.) // *Вісник Львівського університету. Серія історична*. 2008. Вип. 43. С. 15–33. (http://clio.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2015/01/Глушко_1.pdf)

4. Бойківщина: історико-етнографічне дослідження / за ред. Ю.Г.Гошка. К. : Наукова думка, 1983. 304 с.
5. Гуцульщина: Історико-етнографічне дослідження / відп. ред. Ю. Г. Гошко. К.: Наукова думка, 1987. 471 с.
6. Глушко М., Хомчак Л. Надсяння: традиційна культура і побут (етнолінгвістичні скарби). Львів: Інститут українознавства ім. І. Крип'якевича НАН України, 2017. 591 с.
7. Глушко М. Підгір'я – окрема етнографічна одиниця України? // Вісник Львівського університету. Серія історична. 2013. Вип. 48. С. 299–318. (<http://publications.lnu.edu.ua/bulletins/index.php/history/article/download/556/564>)

Додаткова

8. Білан М. С., Стельмашук Г. Г. Український стрій. 2-е вид. Львів: Априорі, 2011. 313 с.
9. Войтович Н. Народна демонологія Бойківщини. Львів: Сполом, 2015. 227 с.
10. Гілевич І. “Регіональний історико-етнографічний атлас України, Білорусії та Молдавії” і польові дослідження в Україні (середина 1960-х – початок 1970-х рр.) // Народознавчі зошити. 2011. № 3. С. 401–412. (http://clio.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2015/01/08_Hilevych_ist.-etnogr.-Atlas_2011-1.pdf).
11. Гілевич І. Внесок Людмили Шевченко у підготовку двотомної колективної монографії “Українці” (1954 – початок 1960-х років) // Наукові зошити історичного факультету Львівського університету. Львів, 2015. Вип. 16. С. 102–120. (<http://publications.lnu.edu.ua/collections/index.php/snote/article/view/28/26>).
12. Гілевич І. Комплексні Закарпатські експедиції другої половини 1940-х років: завдання, проведення та наукові результати // Українці й народи Центрально-Східної Європи: культура та історична спадщина: збірник наукових праць на пошану професора Михайла Тиводара. Ужгород: Карпати, 2015. С. 319–337.
13. Гілевич І. Постчорнобильські експедиції 1993–2018 років на тлі польових дослідженнях Полісся України другої половини ХХ – початку ХХІ ст. // Вісник Львівського університету. Серія історична. 2019. Спеціальний випуск: На пошану професора Романа Шуста. С. 952–966. (<http://publications.lnu.edu.ua/bulletins/index.php/history/article/view/9903>).
14. Глушко М. “Гуцульщина” Володимира Шухевича – відображення стану української етнографії наприкінці ХІХ – на початку ХХ ст. // Шухевич В. Гуцульщина: в 5 ч. / Передм. А. А. Карпенко; післям. М. С. Глушко; упоряд. О. О. Савчук (Репринтне видання 1899–1908 рр.). Харків: Видавець О. Савчук, 2018. С. 1205–1216.
15. Глушко М. “Дід” – традиційний хліборобський атрибут різдвяно-новорічних свят українців Надсяння // Народна творчість та етнологія. – 2016. – № 6. – С. 31–41.
16. Глушко М. Історико-етнографічна Волинь: локалізація, межі (за матеріалами наукових досліджень другої половини ХХ – початку ХХІ ст.) // ІІІ Міжнародний науковий конгрес українських істориків “Українська історична

наука на шляху творчого поступу”. Луцьк, 17–19 травня 2006 р.: Доповіді та повідомлення: В 3-х т. – Луцьк, 2007. – Т. 1. – С. 111–119.

17. Глушко М. Надсяння: локалізація і межі етнографічного району України // НТЕ. 2017. № 3. С. 7–15.

18. Глушко М. Надсяння: локалізація та межі етнографічного району // Фортеця: збірник заповідника “Тустань”. Львів: Простір-М, 2018. Кн. 3. С. 372–383.

19. Глушко М. Постчорнобильське експедиційне етнографічне дослідження Середнього Полісся (наукові здобутки, прогалини, завдання) // Народознавчі зошити. 2006. № 3–4. С. 321–327.

20. Глушко М. Традиційні звичаї та обряди Свят-вечора українців Надсяння // Народознавчі зошити. 2016. № 6. С. 1320–1330.

21. Горленко В. Литвини півночі України – ймовірний уламок нащадків племені літописних сіверян // Пам’ятки України. 2001. № 1–2. С. 85–103.

22. Гузій Р. З народної танатології: карпатознавчі розсліди. Львів: ІН НАН України, 2007. 351 с.

23. Данилюк А. Скарби народної архітектури Гуцульщини. Львів: Логос, 2000. 135 с., іл.

24. Данилюк А. Г. Українські скансени. Історія виникнення, експозиції, проблеми розвитку. Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2006. 103 с.: іл.

25. Данилюк А. Г. Шляхами України : етнографічний нарис. – Львів: Світ, 2003. – 256 с.

26. Етнографія Києва і Київщини: традиції й сучасність / [відп. ред. В. Ф. Горленко]. К.: Наукова думка, 1986. 271 с.

27. Етнографія України: Навч. посібн. / За ред. проф. С.А. Макарчука. Вид. 2-ге, перероб. і доп. Львів: Світ, 2004. 518 с.

28. Заставний Ф. Д. Географія України: у двох книгах. Львів: Світ, 1994. 470 с.

29. Збир І. Оскар Кольберг і його збірник “Покуття”: монографія. Львів: ЛНУ ім. І. Франка, 2014. – 269 с.

30. Кирчів Р. Із фольклорних регіонів України: нариси й статті. Львів : ІН НАН України, 2002. 351 с.

31. Кирчів Р. Історіографія етнографічного дослідження Покуття // Народознавчі зошити. 2015. № 1. С. 70–90. (http://nbuv.gov.ua/UJRN/NaZo_2015_1_9)

32. Кирчів Р. Опілля як етнографічно-фольклорний регіон України // Народознавчі Зошити. 2005. № 1–2. С. 50–59.

33. Кирчів Р. Покуття як історико-етнографічний район України // Народознавчі зошити. 2017. № 1. С. 3–22. (http://nbuv.gov.ua/UJRN/NaZo_2017_1_3)

34. Кирчів Р. Ф. Етнографічне дослідження Бойківщини. К.: Наукова думка, 1978. 174 с.

35. Кожоляк Г. Етнографія Буковини. Чернівці, 1999. Т. 1. 378 с.; 2001. Т. 2. 424 с.; 2004. Т. 3. – 392 с.

36. Косміна Т. В. Сільське житло Поділля. Кінець XIX–XX ст.: історико-етнографічне дослідження. К., 1980.

37. Кутельмах К. Календарна обрядовість як етногенетичне джерело // Етногенез та етнічна історія населення Українських Карпат. У 4-х тт. – Львів : ІН НАН України, 2006. – Т. II: Етнологія та мистецтвознавство. – С. 473–557.
38. Кушнір В. Г. Господарсько-побутова адаптація українців південно-західного степу і нижнього Подунав'я (друга половина ХІХ – перша половина ХХ ст.). Одеса: КП ОМД, 2012. 191 с.
39. Лемківщина: історико-етнографічне дослідження у 2 т. / за ред. С. П. Павлюка. Львів : Інститут народознавства НАН України, 1999. Т. 1. 360 с.; 2002. Т. 2. 417 с.
40. Макарчук С. Історико-політичне та етнографічне районування України: питання співвідносності // Народознавчі Зошити. 2001. № 3. С. 388–393.
41. Общественный, семейный быт и духовная культура населения Полесья / [под ред. В. К. Бондарчика]. Минск: Наука и техника, 1987. 376 с.
42. Поділля: Історико-етнографічне дослідження / [відп. ред. А. П. Пономарьов]. К.: ВНКЦ “Доля”, 1994. 499 с.
43. Пуківський Ю. Весняна календарно-побутова обрядовість українців історико-етнографічної Волині: монографія. – Львів, 2015. – 310 с.
44. Радович Р. Поліське житло: культурно-генетичні витоки та еволюційні процеси. – Львів: ІН НАНУ, 2017. 851 с.
45. Сапеляк О. Етнографічні студії в Науковому товаристві ім. Шевченка (1898–1939 р.р.). Львів, 2000. 207 с.; іл.
46. Стельмах Г.Ю. Етнографічне районування України кінця ХІХ – початку ХХ ст. // Українська етнографія. К.: Вид-во АН УРСР, 1958. С. 106–114. (Наукові записки / ІМФЕ АН УРСР ; т. IV).
47. Тиводар М. Етнографія Закарпаття: історико-етнографічний нарис. Ужгород: Гражда, 2011. 416 + 16 с. кол. іл.
48. Українська етнологія: Навч. посібн. / За ред В.К. Борисенко. К.: Либідь, 2007. 400 с.
49. Українське народознавство: Навч. посібн. / За ред. С.П. Павлюка. Вид. 2-ге, перероб. і доп. К.: Знання, 2004. 570 с.
50. Холмщина і Підляшшя: історико-етнографічне дослідження / відп. ред. В. Борисенко. К. : Родовід, 1997. 383 с.

15. Інформаційні ресурси

1. <http://diasporiana.org.ua>
2. www.etnolog.org.ua
3. www.nz.ethnology.lviv.ua
4. www.ethnology.lviv.ua
5. www.opishne-museum.gov.ua
6. www.istvolyn.info